

Til lovforslag nr. L 3. Betænkning afgivet af socialudvalget den 24. november 1982

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser

(Nedsættelse af indkomstgrænse, ændret indkomstgraduering, afskaffelse af ungdomsydelse og indførelse af forhøjet og ekstra børnetilskud til de 16-17-årige samt ændret pristalsregulering)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder. Udvalget har herunder stillet en række spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Som bilag er optrykt et af udvalget stillet spørgsmål og socialministerens svar herpå.

Udvalget har desuden modtaget mundtlig og skriftlig henvendelse fra Socialarbejdernes Fællesudvalg.

Herefter indstiller et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet skal i øvrigt anføre følgende bemærkninger:

Det er med tilfredshed konstateret, at regeringen med de stillede ændringsforslag har opgivet afskaffelse af ungdomsydelsen. Under udvalgsarbejdet er med stor sikkerhed dokumenteret, at regeringens oprindelige forslag vedrørende afskaffelse af ungdomsydelsen og erstatning heraf med forhøjet og ekstra børnetilskud ville have helt vilkårlige virkninger med byrderne lagt på de svageste grupper.

Socialdemokratiet har tidligere, som led i en anden økonomisk politik, været inde på,

at skærpelse af indtægtsgradueringen på børnetilskud kunne være en nødvendig besparelse. En besparelse af denne art vil netop ikke ramme de lavere indkomstgrupper.

En skærpet indtægtsregulering må imidlertid ses i den sammenhæng, hvori den indgår, og specielt i sammenhæng med andre af regeringens nedskæringsforslag, som vil ramme børnefamilierne hårdt. Alene begrundet i en sådan socialpolitisk helhedsvurdering må en skærpet indtægtsgraduering afvises.

Hertil kommer, at regeringen allerede har fået gennemført nedskæringer, som betyder en finanspolitisk stramning af et langt større omfang, end mindretallet finder er acceptabelt. Konsekvenserne for beskæftigelsen vil være meget alvorlige. Også af denne grund må mindretallet stemme imod.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) mener, at lovforslaget under udvalgsbehandlingen har vist sig at være endnu mere katastrofalt, end mindretallet gav udtryk for ved 1. behandling.

Børnetilskudsordningen, som den fungerer i dag, udgør en minimal støtte til økonomisk mere svagtstillede familier, som derved får større muligheder for at skabe nogle gode opvækstvilkår for deres børn. Denne støtte forringes betragteligt, hvis en nedsættelse af indkomstgrænsen og en ændret indkomstgraduering gennemføres på den måde, der er foreslået. Lovforslaget er efter mindretallets opfattelse præget af en usædvanlig fjendtlig-

hed over for børnefamilierne. Det kommer til at ramme en stor gruppe forældre, som i forvejen har store bolig- og transportudgifter o.s.v.

Udvalgsarbejdet har vist, at lovforslaget er præget af hastværksarbejde og ubetænksomhed, og det burde følgelig efter mindretallets opfattelse ikke kunne vedtages i Folketinget. I stedet for dette i virkeligheden meningsløse lovforslag er der brug for initiativer, der afhjælper dårlig økonomi hos børnefamilierne, og lovforslag, der forbedrer børns vilkår i samfundet.

Ministerens ændringsforslag, der i nogen grad mindsker de oprindeligt foreslåede forringelser, forandrer ikke mindretallets opfattelse af lovforslaget.

Mindretallet indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet skal i øvrigt anføre følgende bemærkninger:

Efter mindretallets opfattelse bør præmiering for børnefødsel over en kortere årrække helt ophæves. Den generelle børnetilskudsordning er et af de tilfælde, hvor de administrative omkostninger er alt for store i forhold til de enkelte beløbs udbetaling. Sådanne generelle tilskudsordninger, hvor naboerne billedlig talt betaler hinanden penge over hækken, er kun opfundet for at øge den administrative offentlige sektor.

Med de socialsystemer, det offentlige tilbyder borgerne, vil det være fuldt forsvarligt som anført at afskaffe tilskuddet over en kortere årrække.

Enhver erfaring har vist, at et samfund som det danske ikke har råd til at overlade ansvaret for børnene og de unge til staten. De børne- og ungdomsydelser, der de sidste 15-20 år er ydet i Danmark, foreligger nu i form af et forgældet samfund, og hermed er det dem, der som børn har fået ydelser, der som voksne selv skal klare gældsforpligtelserne. At den overdrevne statslige pengeudstrømning også har bevirket et renteniveau så højt i Danmark, at boliger til unge skal forrentes med 24 pct., er yderligere en ulempe, der følger af forkert lovgivning.

Loven om børnetilskud og andre familieydelse er rent faktisk børne- og ungdoms-

fjendsk, idet den skaber et forgældet samfund uden job til ungdommen.

Efter fremskridtspartiets opfattelse må forældrene have ansvaret for børnene, indtil børnene er 18 år, og al den snak om enliges situation kan man kun tage notits af, når det direkte drejer sig om enker eller enkemænd, for ellers er der jo både en far og en mor, når der er sat børn i denne verden.

Hvis nogen vil påberåbe sig, at samfundet har råd til at stille selvstændige boliger til rådighed for børnene, efterhånden som de fylder 16 år, og så lade staten forsørge børnene ved hjælp af ungdomsydelser, så kan man bare se på, hvordan samfundets økonomi har fået det, medens man har været på vej ind i en situation, hvor staten skal være både forsørger og opdrager af børnene.

Nu kan man godt forvente, at nogen vil hævde, at fremskridtspartiet vil jage kvinderne hjem til kødgrøderne og børnepasningen, men det har mindretallet ikke sagt, tværtimod mener mindretallet ikke, man fra lovgivningsmagts side skal bestemme, om kun den ene af forældrene skal være udearbejdende og i givet fald, om det skal være faderen eller moderen, der skal passe børnene. Det må borgerne selv have lov at bestemme.

Mindretallet håber, at firkloverregeringen ligesom fremskridtspartiet ønsker, at børnene er forældrenes ansvar, og mindretallet har derfor afstået fra at stille ændringsforslag, fordi man håber, at der kan blive flertal for lovændringen. Mindretallet håber og tror rent faktisk, at firkloverregeringen forstår, at det danske samfund i øjeblikket ikke har råd til hverken børnetilskud eller ungdomsydelser, og det er også kun muligt for fremskridtspartiet at fremlægge et finanslovsforslag med overskud, når man samtidig afskaffer de ydelser, som nærværende lovforslag foreslår beskedne reguleringer af.

Fremskridtspartiet har altså ingen grund til at være utilfreds med firkloverregeringen i denne sag, men noterer, at ingen kan komme nogen som helst steder hen i samarbejde med det radikale venstre, der under dette lovforslags behandling har optrådt blokerende over for selv de mindste reguleringer af skævheder. Efter hvad mindretallet har set det radikale venstres forhandlere præstere i denne sag, tror det ikke på, at der kan ske nogen fornuftig lovgivningsændring i det danske

samfund, så længe det skal ske ved hjælp af det radikale venstres medvirken.

Tiden fremover vil vise, at når Danmark bliver sat under administration, så bliver vi tvunget til at fjerne alle ydelser, der gives på området her, men så har vi ikke muligheden for samtidig at kompensere ved hjælp af lavere skatter, muligheder for gode job til alle og lavrentefinansierede boliger.

Et er, at folketingsflertal i de glade tressere og først i halvfjerdserne troede, at man i Danmark kunne plukke penge ned fra træerne, et andet er, at der ikke i dag kan blive flertal for erkendelse af fejltagelserne i tresserne og i halvfjerdserne.

Der hviler et tungt ansvar på de partier, der nu, medens det er absolut sidste udkald, ikke vil være med til rimelige ændringer af de sociale love, medens vi endnu har mulighed for selv at bestemme, hvorledes misbrugt af offentlige midler skal afvikles.

Der er åbenbart mange mennesker, som ikke forstår, at hvad staten skal udstrø i form af milde pengegaver, det skal betales af netop de samme mennesker, som skal modtage dråber fra pengeudstrøningsregnen.

Hvis ikke det netop er børnefamilierne, der betaler skatterne i Danmark, hvem er det så? Er der nogen, der ønsker, at byrderne skal væltes over på ungdommen, så de unge kan få lov at betale noget mere i skat, medens de er under uddannelse, eller er det efterlønsmodtagerne og pensionisterne, de vil have fat i, de folk, der taler så meget om hjælp til børnefamilierne? Eller vil man hævde, at det er landbrugere og andre erhvervsdrivende, der skal plyndres noget mere i skat, således at endnu flere konkurser og endnu mere arbejdsløshed bliver resultatet for børnefamiliernes fædre og mødre?

Når børnefamiliernes fædre og mødre tjener penge, bør de have lov at beholde pengene til at forsørge børnene med. Som det er nu, skal en del af lønindtægterne afleveres, først til direkte statsafgift på arbejdskraften (indkomstskatten). Når så resterne af løn skal bruges til varer til børnefamiliernes behov, kommer moms og punktafgifterne og gør det vanvittigt dyrt at have børn.

Fremskridtspartiet stemmer for ethvert forslag, der trækker i den retning, at de børnefjendske skatteyderfinansierede »børnetilskud og familieydelse« afvikles hurtigst muligt.

Et femte mindretal (det radikale venstres medlem af udvalget) kan ikke stemme for regeringens forslag om at nedsætte grænserne for udbetaling af børnetilskud og en skærpet aftrapning af ydelserne. I forvejen er børnefamilier i en stærkt presset situation på grund af de stigende priser overalt i samfundet.

Mindretallet indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Tove Niemann (FP)):

Til titlen

1) I *undertitlen* udgår «, afskaffelse af ungdomsydelse og indførelse af forhøjet og ekstra børnetilskud til de 16-17-årige».

Til § 1

2) *Nr. 1 og nr. 4-11 udgår.*

Af *socialministeren*, tiltrådt af et mindretal (Agnete Laustsen (KF), Lis Møller (KF), Hans Jørgen Holm (V), Henrik Toft (V), Yvonne Herløv Andersen (CD), Birgith Mogensen (CD) og Inge Krogh (KrF)):

3) I den under *nr. 12* foreslåede § 39 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Reguleringen efter § 39, stk. 3, 2.-5. pkt., foretages ikke på baggrund af reguleringspristallet for januar måned 1983 og reguleringspristallet for januar måned 1984. I stedet for foretages i 1984 og 1985 en forhøjelse af beløbet med 2 pct. af beløbet for 1983. Det samlede beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 1 million.«

Stk. 3-4 bliver herefter stk. 4-5.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 2.

Til nr. 2

Forslaget om at erstatte ungdomsydelsen med forhøjet og ekstra børnetilskud til de 16-17-årige foreslås ophævet, således at ungdomsydelsesordningen i sin nuværende udformning fortsætter uændret, jfr. dog ændringsforslag nr. 3. Efter ændringsforslaget kan der således fortsat kun ydes forhøjet og ekstra børnetilskud til børn under 16 år.

Med hensyn til de økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget reduceres den statslige besparelse ved lovforslaget til 200 mill. kr.

årlig (PL-niveau januar 1982).

Til nr. 3

Som for børnetilskud og forskudsvis udlagte børnebidrag foreslås den hidtidige pristalsregulering af beløbet til ungdomsydelse ophævet for en 2-årig periode startende med reguleringspristallet på grundlag af januarpristallet 1983 og erstattet af en regulering inden for en ramme på i alt 4 pct. pr. år.

Agnete Laustsen (KF) Lis Møller (KF) Hans Jørgen Holm (V) Henrik Toft (V)

Tove Niemann (FP) Inge Krogh (KrF) nfm. Yvonne Herløv Andersen (CD) fmd.

Birgith Mogensen (CD) Albertsen (S) Torben Lund (S) Lykketoft (S)

Inge Fischer Møller (S) Erik B. Smith (S) Taanquist (S) Lone Dybkjær (RV)

Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF)

Partiet VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Et af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 2

Der ønskes en beregning der viser, hvilken indflydelse lovforslaget vil få for en familie med et 17-årigt barn, hvor moderen er uden indtægt, og hvor faderen får mellemste invalidepension.

Svar:

For en gift mand, der ikke har anden indtægt, og hvis hustru er uden indtægt, udgør den mellemste invalidepension pr. 1. oktober 1982 i alt 54.948 kr. Beløbet opgøres således:

Grundbeløb	31.068 kr.
Helt invaliditetsbeløb	14.460 kr.
Pensions- og ægteskabstillæg	9.420 kr.
	<hr/>
	54.948 kr.

Nugældende regler:

I 1982 kan der normalt ydes ungdomsydelsens maksimumsbeløb i tilfælde, hvor husstandsindkomsten ikke overstiger 80.000 kr. Forudsættes det, at den unge ikke har en egenindtægt, der overstiger 7.000 kr. i 1982, vil der i det omhandlede eksempel normalt kunne udbetales ungdomsydelsens maksimumsbeløb, d.v.s. 8.500 kr. årligt.

Foreslåede regler:

Familien i det omhandlede eksempel opfylder ikke betingelserne for at få forhøjet og ekstra børnetilskud og vil derfor ikke modtage tilskud efter de foreslåede regler.

Forudsættes det, at familien omfatter en enlig forsørger, der modtager mellemste invalidepension, samt et 17-årigt barn, vil ungdomsydelsen efter de *nugældende regler* normalt kunne udbetales med maksimumsbeløbet, d.v.s. 8.500 kr. – under samme forudsætninger som nævnt ovenfor.

Efter de *foreslåede regler* vil der kunne ydes et forhøjet børnetilskud og et ekstra børnetilskud. Forhøjet og ekstra børnetilskud udgjorde pr. 1. oktober 1982 årligt henholdsvis 3.372 kr. og 2.580 kr. Den enlige pensionist-forsørger vil således efter de foreslåede regler få et samlet tilskud på i alt 5.952 kr.

Der ønskes endvidere en beregning, der viser, hvilken indflydelse de foreslåede regler

får i tilfælde, hvor familien består af to forældre samt et 17-årigt barn og husstandsindkomsten forudsættes at ligge i intervallet 80.000 kr. til 170.000 kr.

Gældende regler

Der er socialministeriet bekendt ikke udsendt vejledende retningslinjer om størrelsen af ungdomsydelsen fra Kommunernes Landsforening. Socialministeren fastlægger retningslinjer for størrelsen af den indtægt, ved hvilken ungdomsydelsen normalt kan udbetales med maksimumsbeløb, men den enkelte kommune fastlægger selv sin fordelingsnøgle.

I 1982 er grænsen for husstandsindkomsten, hvor den fulde ydelse normalt kan udbetales, 80.000 kr. Der er ikke fastsat nogen vejledende grænse for, ved hvilken husstandsindkomstydelser normalt skal bortfalde.

I det følgende forudsættes, at den unges egenindtægt ikke overstiger 7.000 kr. i 1982.

Det hyppigst forekommende gradueringsinterval i kommunernes fordelingsnøgler i 1982 er 80.000 kr. til 130.000 kr. Foretages gradueringen over 10.000 kr.-intervaller, fås følgende størrelser af ungdomsydelse:

– 80.000 kr.	: 8.500 kr. årligt
80.000– 90.000 kr.	: 7.100 kr. årligt
90.000–100.000 kr.	: 5.700 kr. årligt
100.000–110.000 kr.	: 4.300 kr. årligt

Bilag til bet. o. lovf. vedr. børnetilskud og andre familieydelse

110.000-120.000 kr.	: 2.900 kr. årligt
120.000-130.000 kr.	: 1.500 kr. årligt
130.000 kr.	: 0 kr.

Foreslåede regler:

Familien opfylder ikke betingelserne for at modtage forhøjet og/eller ekstra børnetilskud og får således ingen tilskud efter de foreslåede regler.

Forudsættes det, at familien består af en enlig forsørger med de forannævnte indkomster samt et 17-årigt barn, vil ungdomsydelsen efter *nugældende regler* være af samme

størrelse som nævnt i foranstående tabel.

Efter de *foreslåede regler* vil der kunne ydes et forhøjet og et ekstra børnetilskud. Forhøjet og ekstra børnetilskud udgjorde pr. 1. oktober 1982 årligt henholdsvis 3.372 kr. og 2.580 kr. Er den enlige forsørgers indkomst mindre end eller lig med den samtidig foreslåede indkomstgrænse for 1983 på 161.000 kr., vil forsørgeren således efter de foreslåede regler få et samlet tilskud på i alt 5.952 kr.

Er forsørgerens indkomst f.eks. 170.000 kr., vil det samlede tilskud efter indtægtsgradering udgøre i alt 5.052 kr. årligt.